

- 1) дієприслівниковими зворотом;
- 2) неозначеною формою дієслова з союзом *якщо*;
- 3) присудком в наказовому або дійсному способі першої особи множини [3].

Отже, вищезгаданими випадками не закінчується величезна різноманітність випадків співвідношення між мовами. Розглянувши проблему перекладу інфінітива, ми можемо зазначити наступне: в співвідношенні між інфінітивними конструкціями і засобами їх відтворення в перекладі існують певні закономірності. По-перше, це закономірності певного порядку - такі, як постійна необхідність відходити від точності; визначення вибору окремого елемента в перекладі залежно від його мети, а не від ступеня прямої відповідності елементу оригіналу. По-друге, це закономірності конкретного і загального порядку - такі, як однозначність в розкритті терміна, використання прийнятих стійких поєднань.

Список використаних джерел:

1. Барабаш, Т.А. (1983). *Граматика англійської мови: для курсів іноземної мови*. Москва: Вища школа.
2. Верба, Л.Г. (2002). *Граматика сучасної англійської мови: довідник*. Київ: Логос.
3. Нешумаїв, І.В. (1983). *Для курсів іноземної мови*. Москва: Вища школа.

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ОДНОСКЛАДНОГО РЕЧЕННЯ В ХУДОЖНІЙ ЛІТЕРАТУРІ

Кривенко Валентина Миколаївна

здобувач вищої освіти факультету лінгвістики та соціальних комунікацій
Національний авіаційний університет

Науковий керівник: Сітко Алла Василівна

кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської філології і перекладу
Національний авіаційний університет

УКРАЇНА

Кожний художній твір, кожний художній напрям, література кожної історичної доби породжує специфічні проблеми для перекладача [1]. Як справедливо стверджують А. Набігуз та А. Сітко художній переклад допомагає зберегти національні традиції в культурі кожного народу, мовою якого він виконується. Він захищає свою мову від вторгнення сторонніх форм, котрі знищують чи замінюють національні форми. А збереження останніх – це залог різноманітності й багатства творчості всіх народів, кожний з яких вносить свій внесок до світової скарбниці культури саме завдяки своїй національній своєрідності [2].

Проте, на відміну від наукового стилю, граматичні характеристики художнього стилю є недостатньо чітко сформульованими за відсутності їхнього ґрунтового вивчення. Недостатня дослідженість граматичних

характеристик стилю художньої літератури призводить до виникнення певних труднощів у перекладі [3].

Односкладні речення характерні для усного мовлення – це формули ввічливості (Good bye!); окличні речення (Attention!); дієслова-речення у наказовому способі (Stand up!); речення-ствердження та речення-заперечення (Yes. No.) [4].

Односкладним називається речення, в якому суб'єкт і предикат виражені в одному члені. Отже, граматичний центр односкладного речення складається з одного головного члена, «співвідносного» з підметом або з присудком двоскладного речення. До односкладних належать такі речення:

- безособові;
- інфінітивні;
- узагальнено-особові;
- означено-особові;
- неозначено-особові;
- номінативні [5].

У випадку з безособовими односкладними реченнями ми можемо спостерігати відсутність виконавця дії. Такі речення зазвичай позначають зміни стану природних явищ.

Односкладні речення, головний член яких виражений незалежним інфінітивом, самостійним в смислового відношенні, називають інфінітивними реченнями [5].

Узагальнено-особові односкладні речення показують те, що дія може стосуватися будь-якої особи в незазначений момент часу.

В означено-особових односкладних реченнях особова форма дієслова, а саме перша та друга особи однини й множини теперішнього та майбутнього часу, а також дієслова наказового способу першої та другої особи множини й однини, можуть позначати особу, яка виконує певну дію.

Неозначено-особові односкладні речення концентрують свою увагу на самій дії та її результаті, а не на виконавцеві дії.

Односкладні речення, що означають буття (констатують наявність чи вияв стану, стверджують існування певних предметів, явищ, подій), називають номінативними [5].

Пропонуємо розглянути особливості перекладу односкладного речення на прикладі роману «Айвенго» Вальтера Скотта та його перекладу, виконаному Іриною Муращик.

“The curse of St Withold upon these infernal porkers!” [6]. – «Святий Вітольдє, побий ти цих чортювих свиней!» [7].

“Here, Fangs! Fangs!” [6]. – «Сюди, Ікланю! Агов, Іклань!» [7].

“To the gate, knaves” [6]. – «Агов, слуги, ступайте ж до воріт!» [7].

У поданих прикладах в оригінальному реченні використовуються означено-особові речення. У перекладі українською мовою застосовані також означено-особові речення, оскільки вжиті речення наказового способу, що є характерним для означено-особового речення.

“What dost thou think of this, friend Gurth, ha?” [6]. – «Що ти на це скажеш, друже мій Гурте?» [7].

“So ho! so ho! Well done, Fangs! thou hast them all before thee now, and bring’st them on bravely, lad!” [6]. – «*Ось так, гарненько їх, Ікланю! Молодець, усіх зібрав до купи.*» [7].

В наведених прикладах речення оригіналу, так і у перекладі українською мовою автор вдається до означено-особових речень, оскільки є певна особа, що виконує дію:

“Expound that to me.” [6]. – «*Ну ж бо, поясни.*» [7].

“By St Dunstan” [6]. – «*Клянуся святим Дунстаном*» [7].

“A murrain take thee” [6]. – «*Не варнякай!*» [7].

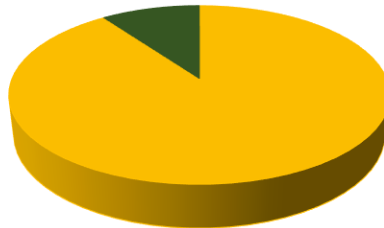
“Thy tongue outruns thy discretion” [6]. – «*Притримай язика!*». [7].

Ці приклади речень також можна вважати означено-особовими, оскільки, особу, яка виконує дію можна вважати умовною. Адже, якщо ми скажемо «*Я клянуся святим Дунстаном*», що в перекладі та оригіналі звучить як «*Клянуся святим Дунстаном*» [7] та «*Thy tongue outruns thy discretion*» [6], то таке речення вже буде перетворене на двоскладне.

“Swine, fool, swine” [6]. – «*Свині, дурню, свині.*» [7]. У поданому прикладі оригінального речення автор використовує номінативну конструкцію, так само і в перекладі ми спостерігаємо приклад номінативного речення, де стверджується існування певних предметів, тобто свиней. Результати дослідження репрезентовано у табл. 1.

Таблиця 1

Використання односкладного речення в романі "Айвенго"
Вальтера Скотта

■ Означено-особове ■ Номінативне

Висновки. Пропонована робота присвячена розгляду особливостей перекладу односкладного речення в художній літературі. Матеріалом нашого дослідження слугував роман «Айвенго» Вальтера Скотта. Нами було зафіксовано вживання таких односкладних речень:

- означено-особових речень у 90% прикладів;
- номінативних речень у 10% аналізованих прикладів.

Це дало підстави стверджувати, що при перекладі найбільш уживаний спосіб передачі односкладного речення в англійській мові це означено-особові речення.

Якщо взяти до прикладу українську художню літературу, то випадків вживання односкладного речення значно більше, ніж в англійській художній літературі, адже ключовими структурними компонентами речення в англійській мові є підмет і присудок. Тому справедливим уважаємо твердження, що у синтаксисі найповніше виражається мовна специфіка, тому очевидно, що саме від того, наскільки майстерно перекладач зуміє цільовою мовою відтворити особливості синтаксису художнього твору, настільки легше цей твір уживається в нову мовну тканину й цілісніше сприйматиметься читачем [2].

Список використаних джерел:

1. Сітко, А.В. (2012). Проблема відтворення граматичної семантики інтерогативів засобами цільової мови. *Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики*. К. : Логос (22), 267-274.
2. Набігуз, А., Сітко, А. (2019). Використання комплексного підходу до художнього перекладу. *Фаховий та художній переклад: теорія, методологія, практика*. К.: Аграр Медіа Груп, 33-40.
3. Сітко, А.В. Використання результатів контрастивних досліджень у перекладознавстві (2013). *Наукові записки*. Серія : Філологічні науки (мовознавство). Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка (116), 199–203.
4. Мартиненко, А.О. (2003). Англійська граматики в таблицях. Київ: КНЕУ.
5. Кулик, Б. М. (1961). Курс сучасної української літературної мови. Київ: Державне учбово-педагогічне видавництво «Радянська школа».
6. Walter, Scott. (1820). *Ivanhoe*. Edinburgh: printed for Archibald Constable and Co. Edinburgh; and Hurst, Robinson, and co. 90, Cheapside, London.
7. Скот, В. (2001). Айвенго. *Переклад з англійської* ірина Муращик. Львів: ВД «Панорама».

DOI 10.36074/29.11.2019.v6.01

ПРАГМАТИЧНА СКЛАДОВА КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ АДРЕСАНТА ТА АДРЕСАТА В НАУКОВОМУ ТЕКСТІ

Савченко Лілія Андріївна

аспірантка кафедри української мови філологічного факультету
викладач Центру підготовки іноземних громадян
Запорізький національний університет

Науковий керівник: Сабліна Світлана Володимирівна

канд. філол. наук, доцент, доцент кафедри української мови
Запорізький національний університет

УКРАЇНА

Сьогодні вельми популярним напрямом досліджень у лінгвістиці є комунікативна прагмалінгвістика, зокрема, прагматичний аспект комунікативної компетенції або, як її ще називають, комунікативного досвіду, досліджений частково на матеріалі різностильових дискурсів (публіцистичного,